

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov

Natura 2000-område nr. 133

Habitatområde H117, Habitatområde H190

Fuglebeskyttelsesområde F108

Kolofon

Titel: Natura 2000-handleplan for Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov

Udgiver:

Fredensborg Kommune
Egevangen 3 B
2980 Kokkedal
www.fredensborg.dk

Gribskov Kommune
Rådhusvej 3
3200 Helsingør
www.gribskov.dk

Helsingør Kommune
Stengade 59
3000 Helsingør
www.helsingor.dk

Hillerød Kommune
Trollesmindealle 27
3400 Hillerød
www.hillerod.dk

År: 2017

Forsidefoto: Forår i Gribskov. Foto Ole Andersen, Naturstyrelsen.

Må citeres med kildeangivelse.

FREDENSBORG
KOMMUNE

Gribskov
Kommune

HELSINGØR
KOMMUNE

HILLERØD
KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Resumé	3
Baggrund	4
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	5
Behov for indsatser	7
Indsatser fordelt på aktør	9
Prioritering af den forventede indsats	10
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	11
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	12

Ved Stenholt Enge findes naturtyperne rigkær på de våde dele og surt overdrev på de tørre dele. Området holdes lysåbent ved afgræsning. Foto: Hillerød Kommune.

Resumé

Handleplanen for Natura 2000-område nr. 133 Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Natura 2000-området er udpeget på grund af en væsentlig forekomst af følgende naturtyper og arters levesteder: hængesæk, rigkær, bøg på mor, bøg på muld, skovbevokset tørvemose, grøn buxbaumia, bæklampret, sumpvindelsnegl og stor vandsalamander samt ynglende sortspætte, hvepsevåge og rødrygget tornskade.

Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i arbejdet med at beskytte disse arter og naturtyper, men medvirker også til en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Målet er at bevare og fremme bestandene af de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Kommunerne og offentlige lodsejere skal være særligt opmærksomme på naturtyperne kalkoverdrev, surt overdrev, tidvis våd eng, højmose, rigkær, samt arterne grøn buxbaumia, stor kærguldsmed og plettet rørvagtel, som har en væsentlig forekomst i området og er i tilbagegang. Desuden skal der sikres sammenhæng mellem forekomster af naturtypen rigkær med henblik på at gøre arealet mere robust ved at bidrage til etablering af større driftsenheder.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem NaturErhvervstyrelsen.

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af varierende størrelse og er følsom overfor næringsberigelse og overskygning af vandhullerne. Tilstedeværelse af fisk kan også have negative konsekvenser for arten. Stor vandsalamander er fundet i en række vandhuller i og omkring Gribskov. Foto: Lise Vølund Hennings, Gribskov Kommune.

Baggrund

Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens [hjemmeside](#).

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Fredensborg, Gribskov, Helsingør og Hillerød kommuner i dialog med Naturstyrelsen Nordsjælland, på grundlag af Natura 2000-plan for Natura 2000-område nr. 133 Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Miljøstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Miljøstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Naturstyrelsen ønsker selv at udarbejde drifts- og plejeplaner for egne arealer, og resumé af disse planer kan ses i bilag 1.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1251 af 29. sept. 2016), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 425 af 18. maj 2016). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Table 1. Følgende projekter er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler:

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Fredensborg Kommune	Dialog om rigkær og tilskudsmuligheder		0,1 ha
Gribskov Kommune	Aftalt og planlagt rydning af pil i rigkær. Dialog om græsning.		4,5 ha
	Dialog om græsning, hegning og rydning i rigkær		3 ha*
	Dialog om sikring af skovbevokset tørvemose		1,5 ha
Helsingør Kommune	Dialog om rigkær og tilskudsmuligheder		1 ha
Hillerød Kommune	Høslæt af rigkær, realiseret		0,2 ha
	Afgræsning af rigkær, realiseret	0,5 ha	

* 2 ud af de 3 ha er udgået af kortlægningen af rigkær for planperioden 2016-2021.

Kommunerne har ikke faciliteret nogen indsatser som er finansieret gennem landdistriktsmidler i dette Natura2000-område. Derfor er tabel 2 udeladt.

Ud over de ovennævnte indsatser har kommunerne søgt at gennemføre Natura 2000-handleplanen gennem følgende tiltag:

Gribskov og Helsingør

De 2 kommuner har i begge planperioder en handleplan for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, der pålægger lodsejere i kommunen at bekæmpe kæmpe-bjørneklo effektivt. Planen har fungeret under hele sidste planperiode og vil fungere i den kommende planperiode også.

Fredensborg og Hillerød Kommune

De 2 kommuner har vedtaget en handleplan for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, der pålægger lodsejere i kommunen at bekæmpe kæmpe-bjørneklo effektivt. Indsatsplanen har fungeret i sidste del af første planperiode og vil fungere i den kommende planperiode.

Fredensborg Kommune

I Fredensborg Kommune var der også udpeget 0,2 ha tidvis våd eng. Denne blev dog udtaget af udpegningen i 1. planperiode. Fredensborg Kommune har derfor ikke kontaktet ejeren.

Hillerød Kommune

Der er afholdt borgermøde i samarbejde med Nordsjællands Landboforening, hvor der blev informeret om indholdet i Naturhandleplanerne og tilskudsmuligheder til naturplejeprojekter. Alle lodsejere med kortlagte habitatnaturtyper blev inviteret.

I samarbejde med Naturstyrelsen er der afholdt en naturvandring med ca. 100 deltagere i et nærliggende Natura 2000-område. Her blev der vist eksempler på naturtyper og levesteder for arter, samt fortalt om konkrete projekter i området.

Naturstyrelsen Nordsjælland

Udførte indsatser for perioden 2009-2015 fremgår af tabel B s. 8. i Naturstyrelsens Natura 2000-plejeplan 2016-21 for Natura 2000-område nr. 133 Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov.

Tabel 3. Der er iværksat følgende Life-projekter:

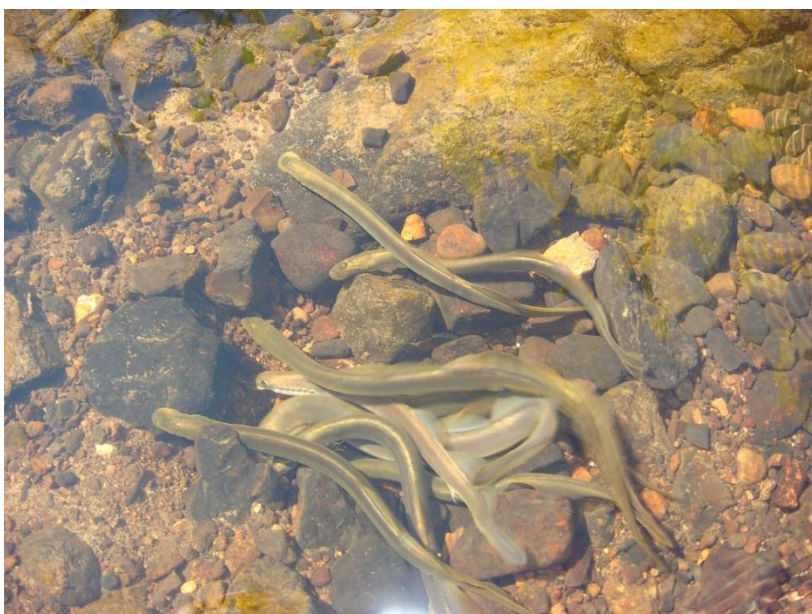
Gribskov Kommune	Dialog om mulighed for Life-projekt i rigkær. Undersøge optimal hydrologi for rigkær. For lille projektområde.
	I regi af et igangværende Life-projekt (Dragonlife) er 4 søer oprenset og 3 nye søer er gravet for at sikre levesteder for stor kærguldsmed. Mindre søer der hver er under ½ Ha.
Hillerød Kommune	I regi af et igangværende Life-projekt (Dragonlife) er der gennemført 9 vandhulsprojekter (oprensning, nygravning, udvidelse, rydning af skyggende vedplanter) som kan gavne stor vandsalamander, som er på udpegningsgrundlaget.

*vandhuller forventes også at være til gavn for stor vandsalamander.

Stor kærguldsmed foretrækker solrige levesteder med rig vegetation af vandplanter eller mosser i vandet. Den yngler især i rene, næringsfattige vandhuller. Arten er fundet ét sted i Natura 2000-området.

Foto: Lars Iversen

Bæklampret er kendt fra Følstrup Bæk i sydenden af Esrum Sø og fra Esrum Å, ved Snævret Skov. Bæklampret lever nedgravet i de dele af vandløbene, hvor strømmen er langsom og som er rig på organisk materiale. Gydningen sker på stryg med sten og gruset bund.

Foto: Hillerød Kommune.

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Natura2000-område nr. 133 Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan kan ses i Natura 2000-planen (se link på s. 4). På baggrund af dette har kommunerne vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor igangsatte indsatser fra handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 4. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne opgjort pr. kommune og samlet*

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats***	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper*	Rydning af uønsket opvækst	Fre: 0,1 ha Hel: 1,1 ha	Hil: op til 0,5 ha Gri: op til 0,6 ha	Op til 2,3 ha
	Græsning eller høslæt	Hil: 20,9 ha	Fre: op til 0,1 ha	Op til 32,4 ha
			Gri: op til 7 ha	
			Hel: op til 1,7 ha	
Skovnaturtyper uden fredskovspligt*	Skovnaturtypebevarende drift og pleje		Hil: op til 2,7 ha	Op til 13,3 ha
			Gri: op til 6,7 ha	
			Hel: op til 4,4 ha	
Urørt skov				
Forbedring af hydrologi				
Skovnaturtyper med fredskovspligt**	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	Se naturhandleplan for første planperiode		
	Urørt skov			
	Forbedring af hydrologi			
Sammenbinding af naturtyper	Rigkær		Hil: Op til 3,4 ha	Op til 3,4 ha

Fre: Fredensborg Kommune; Gri: Gribskov Kommune; Hel: Helsingør Kommune; Hil: Hillerød Kommune.

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

** Indsatsen videreføres fra sidste planperiode da de vedtagende skovhandleplaner gælder i 12 år, dvs. perioden 2010-2021.

***Gribskov Kommune: fortsætte dialog om eventuelt behov for hjælp til høslæt og græsning, samt facilitere søgning af tilskudsordninger fra NaturErhvervstyrelsen til hegn og drikkevand mv. efter behov.

Naturtypen rigkær tilgroet i vedplanter og høje græsser og urter. Lodsejere kan få tilskud til at rydde opvækst af træer og buske og til at pleje arealet ved afgræsning.
Foto Anne-Marie Møldrup, Helsingør Kommune.

Tabel 5. Behov for forvaltningstiltag for arter udover indsats for naturtyper opgjort pr. kommune og samlet *

Forventede forvaltningstiltag og metoder	Skøn over behov:		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Undersøge behov for fortsat at sikre levesteder for stor vandsalamander, fx ved rydning omkring søerne		Gri: op til 7 stk.	Op til 16 stk.
		Hil: op til 9 stk.	
Undersøge behov for fortsat at sikre levesteder for stor kærguldsmed, fx ved rydning omkring søerne		Gri: op til 7 stk.	Op til 7 stk.
Undersøgelse af stor vandsalamanders udbredelse i nygravede og oprensede søer		Gri: op til 7 stk.	Op til 7 stk.
Undersøgelse af stor kærguldsmed udbredelse i nygravede og oprensede søer		Gri: op til 7 stk.	Op til 7 stk.
Dialog om græsning/høslæt omkring søer for at forbedre levesteder for stor kærguldsmed.		Gri: op til 7 stk.	Op til 7 stk.

Gri: Gribskov Kommune; Hil: Hillerød Kommune.

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planens indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne. Det drejer sig om følgende retningslinje:

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af naturtypen rigkær (7230) med henblik på at gøre arealet mere robust ved at bidrage til etablering af større driftsenheder

Tabel 6 angiver den aftalte opgavefordeling mellem handleplanmyndighederne. Naturstyrelsen Nordsjællands indsatser fremgår af bilag 1

Tabel 6. Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighed og offentlige lodsejere

Indsats	Handleplanmyndighed	Offentlig lodsejer	Total
	Hillerød Kommune	Naturstyrelsen Se bilag 1	
Sikring af sammenhæng mellem forekomster af rigkær	Op til 3,4 ha		Op til 3,4 ha

Sortspætte yngler i blandskov, hvor ældre bøgetræer støder op til nåletræsbevoksninger og den foretrukne fødekilde er herkulesmyrer og rød skovmyre. Sortspætte yngler flere steder i Gribskov. Foto: Ole Andersen, Naturstyrelsen

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- sammenhæng i naturen
- levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 4 og 5). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølg af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Fredensborg og Helsingør kommuner

Indsatsen i denne handleplan omfatter så få arealer inden for disse to kommuner, at der ikke er foretaget nogen prioritering mellem tiltagene i planperioden.

Gribskov Kommune

Vi vil prioritere pleje af lysåbne naturtyper ved enten græsning eller høslæt og evt. rydning efter behov og tage initiativ til dialog med ejere om plejen.

For at sikre levesteder for stor kærguldsmed og stor vandsalamander vil vi pleje lysninger om vandhullerne ved rydning efter behov og i dialog med ejere.

Hillerød Kommune

Hillerød Kommune vil prioritere plejeinitiativer af naturtyperne rigkær og kildevæld, herunder arbejde på at sikre driftsmæssig sammenhæng mellem de nævnte forekomster.

Vi vil ligeledes prioritere vedligeholdelsespleje af vandhuller der er restaureret i Dragonlife-projektet, til gavn for stor vandsalamander.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er kommunernes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 7, og i den forbindelse tager kommunerne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 7 viser kommunernes plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 7. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Kommune
Orientering af Grønt Råd om projektstatus	Kommunerne afholder møder 4 gange årligt	Hele planperioden	Fredensborg
Dialog med ejer	Dialog om hensigtsmæssig høslæt/afgræsning af rigkær		
Drøfte handleplanen i Det Grønne Dialogforum	Kommunen afholder møder 4 gange årligt.	Hele planperioden	Gribskov
Dialog med relevante lodsejere/grundejerforeninger	Dialog om: <ul style="list-style-type: none"> • hegning og rydning for sikring af lysåben natur • sikring af skovnatur • græsningstryk og plejemetoder (afbrænding, græsning, afskrælning) 		
LDP- midler	Efter behov kontaktes relevante lodsejere/grundejerforeninger om mulighed for at søge LPD-midler.		
Samarbejde med fagspecialister	Efter behov etableres sparringsgruppe med fagspecialister der har relevans for de enkelte habitatområder.		
Natura 2000 - ture	Offentlige ture i Natura 2000-områder - formidling og dialog. Eventuelt inviteres/efterlyses lokale borgere der ligger inde med naturfaglig viden.		
Dialog med ejere og med det grønne råd (Naturgruppen) om indsats og opfølgning	Kommunerne afholder møder 4 gange årligt med det grønne råd (Naturgruppen). Ad hoc dialog med ejerne.	Hele planperioden	Helsingør
Drøfte handleplanen i Grønt Råd	Kommunen afholder møder 2-4 gange årligt	Hele planperioden	Hillerød
Dialog om naturhandleplaner	Lodsejere med kortlagte naturtyper tilbydes et møde med kommunen omkring arbejdet med naturhandleplanerne	2017	
Dialog om pleje	Dialog med private lodsejere om hensigtsmæssig afgræsning/høslæt af rigkær.	Hele planperioden	Hillerød

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysik bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner

Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N133 Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov.

Natura 2000-området har et areal på 7.904 ha, hvoraf 7.039 ha er statsejet og inkluderer Gribskov og Esrum Sø. Natura 2000-området består af Habitatområderne nr. H117 og H190 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F108.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og/eller arters levesteder: næringsrig sø (3150), brunvandet sø (3160), vandløb (3260), hængesæk (7140), rigkær (7230), bøg på mor (9110), bøg på muld (9130), skovbevokset tørvemose (91D0), grøn buxbaumia, bæklampret, sumpvindelsnegl og stor vandsalamander samt ynglende sortspætte, hvepsevåge og rødrygget tornskade. Natura 2000-planens målsætninger og indsatsprogram er væsentlige elementer i beskyttelsen af disse og af en generel sikring og forbedring af områdets naturværdier.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
6230	Surt overdrev	13,4
6410	Tidvis våd eng	8,6
7140	Hængesæk	17,1
7220	Kildevæld	0,2
7230	Rigkær	15,0
7110	Højmose	0,3
I alt		54,7

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af naturtypen rigkær (7230) med henblik på at gøre arealet mere robust ved at bidrage til etablering af større driftsenheder.
- Naturstyrelsen vil være særligt opmærksomme på kalkoverdrev (6210), surt overdrev (6230), tidvis våd eng (6410), højmose (7110), rigkær (7230), grøn buxbaumia og stor kærguldsmed som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 3 tabeller:

- Lysåbne naturtyper (plejemål og planlagte løbende plejetiltag)
- Planlagte konverteringer til anden af naturtype

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	7140	Hængesæk	Sikring af naturtypen	17,1
			Naturtypebevarende pleje	5,7
			Naturlig dynamik	11,4
	6230	Surt overdrev	Sikring af naturtypen	13,4
			Naturtypebevarende pleje	12,7
			Naturlig dynamik	0,3
	6410	Tidvis våd eng	Sikring af naturtypen	7,5
			Naturtypebevarende pleje	6,7
			Naturlig dynamik	0,8
	7220	Kildevæld	Sikring af naturtypen	0,2
			Naturtypebevarende pleje	0,1
			Naturlig dynamik	0,1
	7110	Højmose	Sikring af naturtypen	0,3
			Naturtypebevarende pleje	0,3
			Naturlig dynamik	0,3
	7230	Rigkær	Sikring af naturtypen	15,0
			Naturtypebevarende pleje	13,7
			Naturlig dynamik	1,3

Tabel III: Planlagte enkeltstående plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
				Nyt	0,1
	6230	Surt overdrev	Rydning af bevoksning	Eksisterende	0,1
				Nyt	0,1

Tabel IV: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
		Naturtype	Plejetiltag		
Eksisterende habitatnatur	7140	Hængesæk	Rydning af opvækst	Eksisterende	1,2
			Græsning	Eksisterende	0,2
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	11,4
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,6
	6230	Surt overdrev	Græsning	Eksisterende	10,9
			Afbrænding	Eksisterende	1,2
	6410	Tidvis våd eng	Rydning af opvækst	Nyt	0,1
			Græsning	Eksisterende	4,7
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,8
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	1,8
	7220	Kildevæld	Rydning af opvækst	Nyt	0,1
	7110	Højmose	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,3
	7230	Rigkær	Græsning	Eksisterende	11,6
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	1,3
			Afbrænding	Eksisterende	2,1

Særlig indsats for arter

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af plejetiltagene for naturtyperne i de områder som arten er eller potentielt kan blive tilknyttet. Disse plejetiltag fremgår af tabel e og f.

Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for arten skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, bæklampret, stor vandsalamander, hvepsevåge, rød glente, fiskeørn, isfugl, sortspætte, plettet rørvaglet og rødrygget tornskade end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på arealet forventes at medføre, at de i Natura 2000-planen udpegede naturtyper og arter på sigt kan opnå en gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres natur/skovtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- Det kortlagte levested for plettet rørvagtel inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for fiskeørn, hvepsevåge, isflugl, rød glente, rødrygget tornskade og sortspætte som ynglefugle sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arterne i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.